

**EUROOPA LIIDU
NÕUKOGU**

**Brüssel, 21. november 2008 (25.11)
(OR. en)**

16087/08

**SOC 709
ECOFIN 539**

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	19. november 2008
Saaja:	Javier SOLANA, peasekretär / kõrge esindaja
Teema:	Komisjoni teatis – Aruande „Tööhõive Euroopas 2008” olulisemad seisukohad

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele komisjoni dokument KOM(2008) 758 lõplik.

Lisatud: KOM(2008) 758 lõplik

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 18.11.2008
KOM(2008) 758 lõplik

KOMISJONI TEATIS

Aruande „Tööhõive Euroopas 2008” olulisemad seisukohad

KOMISJONI TEATIS

Aruande „Tööhõive Euroopas 2008” olulisemad seisukohad

1. SISSEJUHATUS JA ARUANDE OLULISEMAD JÄRELDUSED

Käesolevas teatises esitatakse aruande „Tööhõive Euroopas 2008” peamised järeldused. Kõnealune aruanne avaldati kahekümnendat korda ning see on üks peamisi vahendeid, millega Euroopa Komisjon toetab liikmesriike tööhõivepoliitika analüüsimisel, sõnastamisel ja rakendamisel.

Nagu ikka, antakse aruandes „Tööhõive Euroopas” ülevaade tööhõive olukorrast ELis ja keskendutakse tähtsamatele teemadele ELi tööhõivepoliitika tegevuskavas.

2008. aasta aruande peamised järeldused on:

- Tööhõive olukord ELis on üldiselt hea: 2007. aastal loodi juurde 3,5 miljonit töökohta ning uute töökohtade loomine jätkus ka 2008. aasta esimesel poolel, kuigi aeglasemas tempos. Lähemas perspektiivis võib aga karta tagasilangust, kuna finantsturud on ebastabiilsed, kinnisvaraturgudel jätkub korrektsioon ning rahvusvahelise kaubanduse kasv on aeglustunud.
- Ehkki tööhõive ja tootlikkuse kasv võivad lühemas ja keskmises perspektiivis üksteist tasalülitada, saab sobivate strateegiate kasutuselevõtuga seda protsessi leevendada.
- Hiljuti saabunud sisserändajad¹ on alates 2000. aastast andnud ELi tööhõive tõusu ja majanduskasvu märkimisväärse panuse, aidates vähendada tööjõu ja oskustöötajate põuda ning suurendades tööturu paindlikkust. Põhja- ja lõunapoolsetes liikmesriikides on olukord võõrtöötajate tööturule integreerimise, nende tööoskuste kasutamise ning töökohtade kvaliteedi osas erinev.
- Pärast 2004. aasta laienemist kogutud andmed näitavad, et ühendusesisene liikuvus on mõjunud majandusele üldiselt positiivselt ega ole põhjustanud tööturul tõsiseid häireid.
- Olemasolevatest andmetest ja uuringutest ilmneb, et ELi praegust töökohtade kvaliteedi mõistet on võimalik veelgi täiustada, laiendades seda ka töötasudele ja töö intensiivsusele. Tööturu üldine olukord, tööviljakus ja töökohtade kvaliteet ei ole üksteist välistavad vastandid, vaid nende vahel valitseb sünergia. Liikmesriikides, kus töökohtade kvaliteedi osas on saavutatud paremaid tulemusi, on ka tööhõive ning tootlikkuse tase kõrge.
- Töötajad omandavad tööoskusi eri viisil (nt ametlik hariduskäik, kutsekoolitused ja töökogemus), millele lisanduvad veel tööturule juurdepääsu eri võimalused. Selleks et parandada töövahenduse kvaliteeti, lihtsustada töökohavahetust ja muutusteks paremini valmis olla, tuleb tagada, et andmed, mis kajastavad praegust ja tulevast nõudlust tööjõu ja vastavate kutseoskuste järele, muutuksid täpsemaks ja hõlmavamaks.

¹ Kõnealuses aruandes analüüsitakse hiljuti, st pärast 2000. aastat saabunud sisserändajaid.

2. TAGASILANGUS ELI TÖÖTURUL PÄRAST 2007. AASTAL SAAVUTATUD HÄID TULEMUSI

2007. aasta lõpus hakkas majanduskasv aeglustuma tingituna kriisist rahvusvahelistel finantsturgudel ja kiiresti kerkivatest tooraine- ja energiahindadest. Ehkki Euroopa Liidu SKP kasv langes 3 % piirimailt 2006. ja 2007. aastal hinnanguliselt 1,4 %-le 2008. aastal, ei olnud **kasvu aeglustumise mõju tööturul** 2008. aasta esimesel poolel kuigivõrd märgatav (2008. aasta varasügise andmete põhjal). Lähikuudel võib aga olukord tööturul halveneda.

Tööhõive kasv ELis langes pärast 2006. ja 2007. aastal saavutatud tugevat 1,6 % tõusu 2008. aasta teises kvartalis tagasihoidlikumale 1,3 %-le võrreldes eelmise aasta sama perioodiga. Ainuüksi 2007. aasta tõus aitas luua juurde 3,5 miljonit uut töökohta. Siiski **võib liikmesriikides märgata suuri erinevusi**. Kui 2007. aastal oli tööhõive kasv positiivne kõigis ELi liikmesriikides, v.a Ungaris, siis 2008. aasta keskpaigas langes tööhõive iga-aastase kasvu näitaja tuntavalt mitmes liikmesriigis, eriti Hispaanias, Itaalias, Leedus, Prantsusmaal, Rootsis, Saksamaal, Taanis ja Ühendkuningriigis.

Hoolimata esimestest märkidest ELi majanduskasvu aeglustumise kohta 2007. aasta teises pooles püsis **töötuse** määr 2008. aasta esimesel poolaastal 2007. aasta tasemetel, mis näitab tööturu suutlikkust seista vastu majanduslangusele. 2007. aastal väljendati töötuse määra kõigis liikmesriikides ühekohalise numbriga, v.a Slovakkias. Töötuse tase oli kõige madalam Madalmaades (3,2 %), samas kui Slovakkias ulatus see 11,1 %-ni. Siiski võis selle soodsa olukorra muutumist täheldada juba mitmes liikmesriigis, nagu Hispaania, Itaalia, Iirimaa ja Ühendkuningriik.

Tänu 2007. aasta headele tulemustele kasvas 2007. aastal **tööhõive** kogu ELis ligikaudu 1 protsendipunkti ehk 65,4 %-ni, jäädes sellegipoolest Lissaboni eesmärgist 4,6 protsendipunkti võrra alla. Tööhõive näitaja oli 58,3 % naistöötajate ja 44,7 % eakate töötajate puhul, samas kui 2010. aasta eesmärgid on vastavalt 60 % ja 50 %. Tööhõive kasvu peatumist arvestades on aga vähetõenäoline, et Lissaboni eesmärgid saavutatakse 2010. aastaks, v.a naiste tööhõive osas.

Üldine tööhõive ületas 70 % piiri seitsmes liikmesriigis, sellal kui kuues liikmesriigis jäi eesmärgist puudu vaid kolm protsendipunkti. Rumeenias, Itaalias, Ungaris, Poolas ja Maltal jäi 70 % tähisest puudu üle 10 protsendipunkti. **Naistöötajate** 60 % tööhõive eemärk on täidetud viieteistkümnes liikmesriigis ning kahes liikmesriigis ollakse eesmärgist 3 protsendipunkti kaugusel. Kreekas, Itaalias ja Maltal oli eesmärgist puudu siiski üle 10 protsendipunkti. **Eakate töötajate** 50 % tööhõive eesmärk on täidetud kaheteistkümnes liikmesriigis, kuid kümnes liikmesriigis, sealhulgas suurtes liikmesriikides nagu Prantsusmaa, Itaalia ja Poola, jäi eesmärk rohkem kui 10 protsendipunkti kaugusele.

Tööviljakuse kasv (reaalne SKP töötaja kohta) on murettekitav ning see võib veelgi langeda, kui 2008. aasta esimesel poolel toimunud tagasilangus püsib või süveneb.

2007. aastal leidis Itaalias, Luksemburgis, Rootsis ja Taanis aset vaid 0,5 %-line tõus, samas kui enamikus uutes liikmesriikides registreeriti oluline tõus, mis ulatus Eestis, Lätis, Leedus ja eriti Slovakkias koguni üle 6,5%. Vanades suurtes liikmesriikides nõrgenes majanduskasv märkimisväärselt Saksamaal ja Prantsusmaal ning jäi madalale tasemele Hispaanias ja Itaalias.

Selleks et saavutada seatud sotsiaalseid ja majanduslikke eesmärke, peaks EL suurendama üheaegselt tööhõivet ja tööviljakust.

Kuigi tööhõive ja tööviljakuse kasv ei tohiks pikas perspektiivis üksteist välistada, võivad erinevad tegurid (sh mitmel teguril põhineva tööviljakuse muutused, tootmise kapitalimahukus, inimkapitali varu ja kogunõudlus) põhjustada tööhõive ja tööviljakuse kasvu tasalülitumise lühemas või keskmises perspektiivis, kuid tõhusad meetmed võivad seda mõju leevendada. Sellised meetmed nõuavad struktuurireforme mitte ainult tööturul, vaid ka teenuste, toodete ja rahaturgudel, samuti stabiilset makromajanduslikku keskkonda.

3. SISSEÄRÄNNE KOLMANDATEST RIIKIDEST JA ÜHENDUSESISENE LIKUVUS

Kolmandate riikide sisseärdajad ELi tööturul: oluline panus majanduskasvu ja tõsine poliitiline väljakutse

Euroopa ühiskonna vananemise ja tööturu kasvavate vajaduste kontekstis peaks sisseärdne järgmistel aastakümnetel suurenema. Lisaks positiivsele mõjule – rahvastiku vananemise tagajärgede leevendamine, tööjõu ja oskustöötajate puuduse vähendamine, majanduskasvu hoogustamine üldiselt – toob sisseärdne kaasa ka väljakutseid.

Sisseärdne hiljutine areng ja sellealased kogemused erinevad liikmesriigiti; sisseärdannud elanikkonda iseloomustavad suured erinevused, mis on seotud päritolu, kultuuritausta, tööoskuste, sotsiaal-majanduslike tunnuste ja ELi saabumise viisiga. See mitmekesisus, millele lisanduvad veel liikmesriikide erinevad institutsionaalsed raamistikud ja sisseärdne-eeskirjad, mõjutab sisseärdannute tööturule integreerimist eri liikmesriikides.

Sisseärdne kolmandatest riikidest, mis on kujunenud ühendusesisese liikuvusest palju olulisemaks nähtuseks, on teinud viimastel aastatel läbi tugeva tõusu, kasvades 90ndate keskpaiga ja uue aastatuhande algusaastate vahelisel perioodil kolmekordseks. Viimase seitsme aasta jooksul kolmandatest riikidest ELi sisseärdannud moodustavad ligikaudu ühe kolmandiku kõigist kolmandatest riikidest pärit tööealistest sisseärdajatest. Samas on rändevood mitmekesisestunud: senisest rohkem saabub sisseärdajaid Kesk- ja Lõuna-Ameerikast, samuti on oluliselt suurenenud ränne Lõuna-Euroopa riikidesse.

Pärast 2000. aastat saabunud sisseärdajad on andnud ELi majanduse ja tööhõive kasvu suure panuse (ligikaudu veerandi ulatuses), mis ei ole eriliselt mõjutanud liikmesriikide tööturgeta palku. Sisseärdannud on kahtlemata aidanud leevendada tööjõu ja oskustöötajate puudust, sest nad töötavad enamasti sektorites, kus töökaite pöud oli kõige suurem, eeskätt vähekalifitseeritud töökohtadel. Andmed näitavad, et võörtöötajad täiendavad – mitte ei asenda – ELis sündinud töötajaid ning et tänu neile on tööturg muutunud paindlikumaks.

Siiski saabuvad ELi endiselt peamiselt väheste oskustega sisseärdajad. Viimaste aastate tööealistest sisseärdannutest on 48 % madala ja vaid 20 % kõrge tööalase kalifikatsiooniga.

Kuigi töö saamine on vastuvõtjariikide ühiskonda integreerumise põhitegur, on paljudes liikmesriikides tööturu olukord endiselt oluliselt ebasoodsam sisseärdajatele kui ELi kodanikele – sisseärdajate tööhõive on madalam, neil on suurem tõenäosus jääda töötuks või töötada ametikohal, mis on madala kvaliteediga või madalamat kalifikatsiooni nõudev.

Lõuna-Euroopa uutes ränderiikides, kuhu on viimastel aastatel saabunud palju võörtöötajadu, on sisseärdajad tööturul edukamad kui ELi kodanikud. Ülejäänud vanades liikmesriikides, kus muudel sisseärdnekanalitel on olnud suurem osakaal, on sisseärdajad tööturul ELi kodanikega võrreldes üldiselt vähem edukad (tööhõive määra alusel).

Enamikus liikmesriikides võtab hiljuti saabunud sisserändajatel, eriti naistel ja teatavatest piirkondadest pärit inimestel, tööturule sisenemine palju rohkem aega, millel omakorda võib olla pikaajaline mõju nende karjäärile.

Kokkuvõttes saavad võõrtöötajad Lõuna-Euroopas hõlpsamini tööd, kuid ühtlasi on suurem ka oht, et nad on sunnitud tegema oma kvalifikatsioonile mittevastavat tööd madala kvaliteediga töökohal ja peavad taluma tööalast ebakindlust. Põhjapoolsetes liikmesriikides esineb küll vähem olukordi, kus sisserändajad teevad madalamat kvalifikatsiooni nõudvat tööd, kuid see-eest võib sisserännanuid ja nende riikide kodanikke võrreldes märgata suurt vahet tööturul osalemise ja tööhõive ning töötuse määrades.

Peamisteks teguriteks, mis põhjustavad liikmesriikides erinevusi sisserändajate tööturule integreerimisel, on rändekanal riiki sisenemisel, päritoluriik, vastuvõtjariigi keele valdamine, toetus- ja integratsioonimeetmete kättesaadavus riiki sisenemisel, tööturu jäikus ja piirangud tööturule juurdepääsul vastuvõtjariigis, väljaspool ELi omandatud kvalifikatsiooni mittetäielik tunnustamine, puudulik teave tööturu kohta ja diskrimineerimine. Neile aspektidele peavadki keskenduma strateegilised meetmed, mille eesmärk on parandada sisserändajate integreerimist tööturul ja kutsealast edukust.

Tööjõu liikuvus pärast viimaseid laienemisi: üldiselt positiivne kogemus²

Neli aastat pärast ELi laienemist 2004. aastal ja rohkem kui aasta pärast Bulgaaria ja Rumeenia liitumist näitavad peaaegu kõik kättesaadavad andmed, et hiljuti hoogustunud ühendusesisese liikuvuse majanduslik mõju on olnud üldjoontes positiivne ja et see ei ole põhjustanud tööturul tõsisemaid häireid – isegi mitte nendes ELi riikides, kus sisseränne uutest liikmesriikidest on olnud suhteliselt suur.

Kättesaadavad andmed tõendavad, et alates 2003. aastast on EL 10 riikide kodanike arv EL 15 riikides kasvanud üle miljoni ning rumeenlasi ja bulgaarlasi on lisandunud üle 850 000. See on märkimisväärne kasv, arvestades suhteliselt lühikest ajavahemikku.

EL 10 riikide kodanike hiljutise liikuvuse puhul on peamised vastuvõtjariigid olnud Iirimaa ja Ühendkuningriik, vähemal määral Austria ja Saksamaa.

Bulgaariast ja Rumeeniast (enamjaolt siiski Rumeeniast) väljarändajad on suundunud põhiliselt Hispaaniasse ja Itaaliasse, kusjuures see protsess käivitus juba tükk aega enne Rumeenia ja Bulgaaria liitumist ELiga 2007. aastal.

Oma rahvastiku suuruse tõttu on Rumeenia ja Bulgaaria olnud ka peamised lähetavad riigid koos Leedu, Küprose, Poola, Läti, Slovakkia, Eesti ja Portugaliga, samas kui väljaränne ülejäänud uutest liikmesriikidest on olnud tunduvalt väiksem.

Kuigi ühendusesisene liikuvus on laienemise järel olnud märkimisväärne, ei ole rändevood paisunud „tõusulaineks”, mida mõned vaatlejad algul kartsid. 2003. ja 2007. aasta vahel kasvas EL 15 riikides elavate EL 10 riikide kodanike keskmine osakaal rahvastikust 0,2 %-lt 0,5 %-le.

² Detailsem ülevaade põhijäreldustest, mis käsitlevad seda teemat, on esitatud komisjoni aruandes *töötajate vaba liikumise mõju kohta ELi laienemise taustal*, mis võeti vastu koos käesoleva teatisega (KOM(2008) 765 (lõplik)).

Samal perioodil tõusis EL 15 riikides elavate Rumeenia ja Bulgaaria kodanike osakaal 0,1 %-lt 0,4 %-le: see protsess algas aga juba tükk aega enne 2007. aastat. Võrdluseks – nende EL 15 riikide kodanike osakaal rahvastikus, kes elavad mõnes muus EL 15 riigis, kasvas 1,5 %-lt ligikaudu 1,7 %-le, samas kui kolmandate riikide kodanike osakaal kasvas 3,6 %-lt 4,3 %-le.

Pealegi ei näita miski, et hiljuti hoogustunud ühendusesisene liikuvus oleks ületanud tööturgude vastuvõtuvõime. Nii peamistes lähetavates kui ka vastuvõtvates riikides on ELi laienemise järel kohalike töötajate palgad jätkuvalt tõusnud ja töötus langenud.

Isegi empiirilised uuringud, milles on eraldi analüüsitud rände ja liikuvuse mõju palkadele ning töötusele, on järjekindlalt näidanud, et see mõju kohalike töötajate palkadele ja tööhõivele on väga väike.

Uutest liikmesriikidest pärit tööjõu liikuvuse edasine hoogustumine näib olevat vähetõenäoline. Olemasolevate andmete alusel võib väita, et sissetulekute ja tööhõive ühtlustumine vanades ja uutes liikmesriikides on hakanud juba kärpima rännet õhutavat majanduslikku huvi ja vähendab tõenäoliselt edaspidi uutest liikmesriikidest pärineva tööjõu pakkumist. Lisaks vähenevad nooremate rahvastikukihtide tunduva kahanemise tõttu Kesk- ja Ida-Euroopa riikidest pärit potentsiaalsete ringiliikuvate töötajate varud, mis peaks tulevikus alandama siserännet ELi piires.

Näiteks Ühendkuningriiki ja Iirimaaale suunduv ränne, mis kulmineerus 2006. aastal, langes oluliselt 2007. aastal ja 2008. aasta esimeses kvartalis. Pigem suundutakse järjest rohkem tagasi kodumaale, eriti Ühendkuningriigist. Pealegi suundus osa rändevoogudest pärast 2006. aastat, kui enamiku EL 15 riikide tööturud avanesid EL 8 riikide töötajatele, teistesse liikmesriikidesse. Paljud Bulgaaria ja Rumeenia kodanikud olid viimastel aastatel kodumaalt juba lahkunud ja mujale ELi tööle suundunud. See annab alust arvata, et enamik välja rännata soovijatest on seda juba teinud ja järelikult on edasine väljaränne Bulgaariast ja Rumeeniast piiratud.

Uute liitujate, eelkõige „suure liikuvusega” liikmesriikide seisukohalt on töötajate suuremahulisel väljarändel oma head ja vead. Ühest küljest vähendab väljaränne töötust. Teisest küljest on peamiselt noorte ja kõrgelt kvalifitseeritud töötajate väljaränne pannud lähetajariigid muretsema „ajude äravoolu” ning tööjõupuuduse pärast. Neid probleeme aitavad aga leevendada mitmed asjaolud, nagu ülikooli õppima asujate arvu hiljutine suurenemine enamikus uutes liikmesriikides, liikuvuse enamasti ajutine iseloom ning tõsiasi, et suur osa väljarändajatest naaseb paremate tööoskuste ja rahvusvaheliste kontaktidega, millest tõuseb kodumaale kasu.

4. TÖÖKVALITEEDI MÕÕTMINE EUROOPA LIIDUS

Töökohtade kvaliteedi põhimõte on tugevalt juurdunud Euroopa tööhõivestrategias, milles kutsutakse üles looma rohkem parema kvaliteediga töökohti. Paralleelselt tööhõive märkimisväärse kasvuga ELis viimasel aastakümnel on tekkinud mure Euroopa töökohtade kvaliteedi pärast, mis on seotud ajutise töö suureneva osakaaluga, konkurentsiturve tugevnemise ja asjaoluga, et töötajad kaebavad halvenevate töötingimuste ning töö kasvava intensiivsuse üle. Seetõttu tuleks töökohtade kvaliteedi alane olukord ja trendid liidus ümber hinnata.

Töökohtade kvaliteet ei saa palkades täielikult kajastuda selliste turuprobleemide tõttu nagu inimkapitali taset puudutav ebatäielik teave. Lisaks ei sõltu tööga rahulolu mitte lihtsalt töötulemusest, nagu palk, vaid ka palga väljateenimise eeltingimustest ja kaasnevatest protsessidest, nagu töökorraldus, autonoomia, töö intensiivsus ning töötervishoid ja –ohutus.

Kogu elu perspektiivis etendavad olulist rolli ka sellised aspektid nagu võimalus ühitada tööd eraelu ja perekondlike kohustustega, positiivsed üleminekuvõimalused tööturul ja karjääri edenemine, mis on omakorda seotud töökohtade kvaliteediga.

Uusimad teoreetilised seisukohad ning eri rahvusvahelistes institutsioonides käimasolevad arutelud töökohtade kvaliteedi raamistiku üle pakuvad võimaluse läbi vaadata praegu ELis kasutatav töökohtade kvaliteedi mõiste. Kuigi ELis kasutatav mõiste tunnistab töökohtade kvaliteedi mitmemõõtmelisust ja hõlmab nii objektiivseid kui ka subjektiivseid muutujaid (näiteks rahuolu tööga), saab seda veel täiustada. Praegune mõiste ei sisalda selliseid olulisi muutujaid nagu palgad ja töö intensiivsus ning katab vaid osaliselt koolituse ja hariduse mõõdet. Teisalt hõlmab see mõiste majanduse üldnäitajaid, mis ei ole otseselt seotud konkreetse töökoha või töötaja omadustega.

Nimetatud kaalutlustest lähtudes analüüsiti EL 27 riike aastatel 2005–2006 kajastavaid andmekogusid, et teha kindlaks aspektid, mis peegeldavad töökohtade kvaliteedi olemust kogu ELis. Esile toodi neli põhiaspekti:

- i) sotsiaalmajanduslik kindlustatus (sh palga tasemed ja jaotumine);
- ii) haridus ja koolitus;
- iii) töötingimused (sh töö intensiivsus);
- iv) töö ja töövälise elu ühitamine/sooline tasakaal.

Analüüsides liikmesriikide tulemusi nendest aspektidest lähtuvalt, on võimalik välja selgitada erinevad väljakutsed, millega seisavad silmitsi liikmesriigid Põhja-, Kesk- ja Lõuna-Euroopas ning uued liikmesriigid. See liigitus on üldjoontes kooskõlas riikide olukorra ja väljakutsete nelja liigiga, mida on kirjeldatud seoses turvalise paindlikkusega (vt aruannet „Tööhõive Euroopas”, 2006 ja 2007).

Selleks et paremini kirjeldada töökohtade kvaliteedi alal saavutatut eri riikides, tuleks töökohtade kvaliteedi mõistesse selle esialgse variandiga võrreldes tingimata kaasata ka palgad ja töö intensiivsus ning sellest tuleks välja jätta makromajanduslikud näitajad (mis ei ole töökohtade kvaliteediga otseselt seotud).

Töökohtade kvaliteedi dunaamilisest analüüsist, mis põhineb väiksest arvust muutujatest koosneval sünteetilisel indeksil, ilmneb, et riikide liigitus töökohtade kvaliteedi alusel on jäänud aja jooksul suhteliseks stabiilseks.

Töökohtade kvaliteedi kirjeldamine makromajanduslike näitajate põhjal toob selgelt esile, et tööturu olukorra, tööjõu tootlikkuse ja töökohtade kvaliteedi vahel valitseb sünergia ja et need tegurid ei välista üksteist. Liikmesriikides, kus töökohtade kvaliteedi osas on saavutatud paremaid tulemusi, on ka tööhõive ning tootlikkuse tase kõrge.

5. HARIDUS JA TÖÖHÕIVE: MUUTUVAD KARJÄÄRIVALIKUD JA -VÕIMALUSED

Poliitiliste otsuste tegijate põhimure hariduse ja tööhõive valdkonnas on lõhe, mis valitseb töötajate haridustaseme ja oskuste ning tööturu vajaduste vahel. Üleilmastumine, tehnoloogia areng, rahvastiku vananemine ning üldised muutused ühiskonnas on suurendanud kahtlusi

tuleviku osas ning loonud ebakindluse tunde. Väga tõenäoliselt teevad töötajad oma tööea jooksul läbi mitmeid üleminekuid ja täidavad erinevaid tööülesandeid. Sellepärast tuleb neid üleminekuprotsessi ajal toetada mitmete meetmetega, nagu töötushüvitised, koolitustoetused, nõustamine ja kutsesuunitlus.

Poliitiliste otsuste tegijad on vastanud sellele vajadusele rea erinevate meetmetega, mille eesmärk on paremini ette näha tööturu tulevase vajadusi ja muutumisprotsessi tõhusamalt juhtida. Nende probleemidega tegelemine nõuab integreeritud poliitilist strateegiat, mis aitab parandada oskuste – ka mitmeid valdkondi hõlmavate oskuste – taset, lihtsustab üleminekuprotsessi ja muudab tööturuasutused kaasaegsemaks. Tulevaste vajaduste regulaarne hindamine kutseoskuste alal on otsustava tähtsusega elukestva õppe sobivate strateegiatega ning tõhusa tööturupoliitika väljatöötamisel, aidates ühtlasi rakendada turvalise paindlikkusega seotud meetmeid.

Algatuse „Uued kutseoskused uute töökohtade jaoks” peaeesmärk on parandada tööturu praegusi ja tulevase vajadusi ning vastavaid kutseoskusi käsitleva teabe kättesaadavust ja kvaliteeti, et tõhustada töövahendust. Hoolimata tööturuprognoside tavapärasest piiratusest on need sammud hädavajalikud, et parandada poliitikute teavitatust ning paremini sobitada kutseoskuste nõudlust ja pakkumist.

Lisaks tööturu vajaduste ja kutsenõudluse prognoosidele tuleks läbi viia rohkem kvalitatiivseid uuringuid, nagu prognoosivad analüüsid, ettevõtjate küsitlused, juhtumiuuringud või töökvalifikatsioonide modelleerimine. Need uuringud on hädavajalikud, et selgitada välja uued arengusuunad kutsenõudluse alal ning muutused kutsealade sisus. Kombineerides kvantitatiivset ja kvalitatiivset meetodit, mis katavad erinevaid ajavahemikke ja mida regulaarselt ajakohastatakse, on võimalik parandada poliitikute teavitatust ning aidata neil täiustada töövahendust ELis ning kohendada haridus- ja koolitussüsteemid uutele vajadustele.

Töövahendust mõjutavad eriti tugevalt turuprobleemid, mis on tingitud puudulikust teabest või valedest ootustest. Töötajatel puudub tihti teave parimate saadaolevate töökohtade kohta. Üks võimalus sedasorti teabe kogumiseks ja levitamiseks on töötada välja ELi ühtlustatud „karjääriuurimise” mehhanism, järgides seejuures parimaid rahvusvahelisi tavasid. Seda mehhanismi saaksid paljud eraisikud ja organisatsioonid kasutada erinevatel eesmärkidel (nt kutsenõustamine ja tööturuprognosid).

Aruandes analüüsitakse empiiriliste andmete põhjal hariduse ja koolituse ning tööhõive vahelist suhet ELi tasandil; see analüüs pakub üksikasjalikku kirjeldust, mis on osaliselt seotud ettevõtete personalipoliitikaga. Näiteks väärtustavad ühed ettevõtjad rohkem haridust ja koolitust, teised jälle töökogemust; juurdepääs teatavatele kutsealadele on piiratud kindla haridustaseme või ainevaldkondadega; rida kutsealasid on avatud teatava konkreetse kvalifikatsiooniga töötajatele; täiendkoolituse võimalused on ebavõrdsed ja sõltuvad algataseme haridusest. Esialgses analüüsis on esile tõstetud kaheksa võimalust, kuidas töötajad omandavad elutsükli jooksul kogemusi (nt ametlik hariduskäik, kutsekoolitused ja töökogemus); sellele lisanduvad veel tööturule juurdepääsu eri võimalused. Need tulemused, millele lisandub teave institutsioonide ja strateegiatega kohta, võimaldavad töökohti ja koolitusvõimalusi paremini kaardistada, aidates kokkuvõttes paremini sobitada pakkumist ja nõudlust tööoskuste alal.

6. JÄRELDUSED

Hoolimata üha kindlamatest märkidest majanduskasvu aeglustumise kohta püsis olukord ELi tööturgudel 2007. aastal jätkuvalt positiivne, mille tulemusena loodi juurde 3,5 miljonit uut töökohta.

Majanduskeskkonna halvenemine, eeskätt finantssüsteemide ebastabiilsus, seab tööhõive lähitulevikus üha suuremasse ohtu. Viimastel aastatel on enamus liikmesriike viinud tööhõive valdkonnas ellu olulisi struktuurireforme, mille vastupidavuse paneb praegune majanduslangus proovile.

Kasvav ebakindlus ja kiiresti muutuvad tingimused on saamas ELi tööturu harjumuspäraseks kontekstiks, mis mõjutab ka selles valdkonnas võetavaid poliitilisi otsuseid. Kolmandatest riikidest saabuvate võõrtöötajate arvu suurenemine koos ühendusesisesest liikuvuse kasvuga kahe hiljutise laienemise järel on põhitegurid, mis soodustasid viimastel aastatel majanduskasvu ja tööhõivet, aga kujundasid ELi majanduslikke ja sotsiaalingimusi ka üldisemalt. Selle aasta aruanne vaatlebki neid nähtusi, tuues esile nende valdavalt positiivse mõju ja loetledes rea olulisi poliitilisi väljakutseid, mis tulenevad uuest olukorrast.

ELis viimastel aastatel võetud meetmete seas on olulisel kohal turvalise paindlikkusega seotud meetmed, mis aitavad toime tulla vana kindla korra kadumisega tööturgudelt. Varasemates aruannetes „Tööhõive Euroopas” on analüüsitud turvalise paindlikkuse strateegia eeliseid. Selle aasta aruanne uurib taas töökohtade kvaliteedi küsimust, asetades turvalise paindlikkuse laiemasse konteksti, ja leiab, et need kaks kontsepti täiendavad teineteist ja et töökohtade kvaliteedi ning majanduse ja tööturu üldseisundi vahel valitseb pigem sünergia.

Lõpetuseks: turvalisust ja paindlikkust ühendava lähenemisviisi põhieesmärk on parandada töövahendust ja muuta üleminekuprotsessid tööturul sujuvamaks. Seetõttu rõhutatakse käesolevas aruandes, kuivõrd oluline on mõista, et haridus ja koolitus ning tööhõive on selles osas seotud. Aruandes toonitatakse riigiasutuste rolli praeguste ja tulevaste töövõimaluste ning vajaminevate kutseoskuste väljaselgitamisel, nagu näeb ette algatus „Uued kutseoskused uute töökohtade jaoks”, samuti vajadust investeerida jätkuvalt nii noorte kui ka täiskasvanute kutseoskuste arendamisesse.

Aruanne „Tööhõive Euroopas 2008” on avaldatud järgmisel veebilehel:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=119&langId=en>